

Stefan Sołtyszewski

Z przygotowań do II Watykańskiego Soboru Powszechnego

Prawo Kanoniczne : kwartalnik prawno-historyczny 5/1-2, 311-315

1962

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Z PRZYGOTOWAŃ DO II WATYKAŃSKIEGO SOBORU POWSZECHNEGO *

Dnia 18 czerwca 1959 roku kardynał Tardini, sekretarz Stanu Jego Świątobliwości i przewodniczący Komisji Przedprzygotowawczej Soboru wysłał okólnik do biskupów całego świata, nuncjuszków apostolskich, najwyższych przełożonych zakonnych oraz do urzędów Kurii Rzymskiej z prośbą o wypełnienie ankiety i przysłanie ich sugestii odnośnie przyszłego Soboru.

Prawie wszystkie odpowiedzi na ankietę soborową odesłano do Watykanu w terminie do końca stycznia 1960 r.

Drugi okólnik z datą 18 lipca 1959 r. zapraszał uniwersytety i akademie katolickie do przysłania ich sugestii na temat Soboru, co zostało zrealizowane w terminie do 30 kwietnia 1960 r.

Wszystkie te sugestie i konsultacje stały się podstawą do wypracowania 70 schematów czyli projektów pod obrady Soboru. Pracy tej dokonały Komisje i Sekretariaty Przygotowawcze, powołane przez Jana XXIII. Komisja Główna Przygotowawcza przejrzała wszystkie te schematy. Wiele z nich spotkało się ze sprzeciwem tejże Komisji, niektóre zaleciła poprawić, a inne przepracować na nowo. W końcu Komisja Główna ilość schematów zredukowała do 30** i przesała do ostatecznej decyzji Papieża. Stosownie bowiem do kan. 226 K.P.K.: „papież proponuje tematy pod obrady Soboru, Ojcowie Soborowi natomiast mogą dołączyć inne, jednak za uprzednią zgodą przewodniczącego Soboru”.

Jan XXIII, który śledził z bliska ewolucję prac przygotowawczych i soborowych oraz brał w nich czynny udział, zdecydował dopuszczenie pod obrady Soboru 20*** schematów.

Oto schematy na Sobór Powszechny Watykański II, w liczbie 70, wypracowane przez Komisje i Sekretariaty Przygotowawcze:

I. Komisja teologiczna

1. Źródła Objawienia (Pismo święte i Tradycja);
2. Porządek moralny;
3. Depozyt wiary;
4. Rodzina i czystość;
5. Kościół;
6. Najświętsza Maryja Panna.

* Niniejszy artykuł opracowano na podstawie *Informations Catholiques Internationales*, R. 1962, Nr 177.

** Zob. Bp W. Wójcik, *Zagadnienia organizacyjne i proceduralne podczas I Sesji Soboru Watykańskiego II* (artykuł przewidziany do druku w „*Prawie Kanonicznym*”) maszynopis s. 5.

*** Tamże.

II. Komisja dla spraw biskupów i zarządu diecezjami

(W ramach tej Komisji pracowało 6 podkomisji)

1. Duszpasterstwo w świecie, a szczególnie duszpasterstwo nad emigrantami, uciekinierami, marynarzami, lotnikami itd;
2. Granice diecezji;
3. Konferencje biskupie, kolegalność biskupstwa;
4. Stosunki z proboszczami;
5. Stosunki z Kurią Rzymską (aby biskupi mogli sprawować łatwiej sami lub w grupie ich prawo rządzenia);
6. Biskupi pomocniczy i koadiutorzy;
7. Stosunki z zakonnikami;

Ten schemat był opracowany przez komisję mieszaną razem z *Komisją do spraw zakonnych*.

III. Komisja dla spraw karności kleru i wiernych

(Prace tej Komisji obejmowały 21 podkomisji)

1. Podział duchowieństwa;
2. Świętość duchowieństwa;
3. Ubiór duchowny (wystarczy, aby był charakterystyczny dla duchownego);
4. Parafie (ich granice, ich zadania w nowym całokształcie, ich funkcje gminy misyjnej);
5. Obowiązki proboszczów (kaznodziejstwo „dostosowane”, współpraca ze świeckimi, troska i miłość dla wszystkich);
6. Urząd i beneficja kościelne;
7. Spuścizna historyczna i artystyczna Kościoła;
8. Troska o dusze;
9. Przykazania kościelne;
10. Katechizm i nauczanie religijne (na pierwszym planie głoszenie Dobrej Nowiny, katecheza dostosowana do czasów dzisiejszych, psychologia i pedagogia);
11. Stowarzyszenia wiernych;
12. Ofiary na Msze św.
13. Darowizny;
14. Święcenia kapłańskie ministrów niekatolickich nawróconych;
- 15—17. Nie sprecyzowane.

IV. Komisja dla spraw zakonnych

(Komisja ta posiadała 3 podkomisje)

1. Schemat w 11 zeszytach na temat stanów doskonałości.
(Komisja ta odbyła dwie sesje wspólne z *Komisją dla spraw biskupów i zarządu diecezjami* na temat egzemplcji, współpracy zakonników z urzędem pasterskim biskupa i instytutów świeckich diecezjalnych).

V. Komisja dla sakramentów

1. Sakrament bierzmowania (wiek, świadkowie bierzmowania);
2. Sakrament Pokuty (jurysdykcja, grzechy zarezerwowane, władza synodów partykularnych);
3. Świecenie (i kwestia diakonatu);
- 4—9. Małżeństwo:
 4. Przygotowanie do małżeństwa,
 5. Ceremoniał ślubny,
 6. Przeszkody małżeńskie,
 7. Zgoda małżeńska,
 8. Proces małżeński,
 9. Małżeństwa mieszane.

VI. Komisja liturgiczna

(W skład tej Komisji wchodziło 13 podkomisji)

1. Schemat składający się z 8 rozdziałów: Zasady reformy liturgicznej. Księgi kościelne. Ruchy liturgiczne. Czynny udział wiernych w liturgii kościelnej. Język narodowy. Rewizja obrzędów Mszy św. Sakramenty i ich obrzędy. Brewiarz kapłański. Rok liturgiczny. Przedmioty święte, muzyka i sztuka. Siedem spośród trzynastu podkomisji miało swoją siedzibę w Rzymie, cztery w Mediolanie, jedna — we Fryburgu i jedna w Waszyngtonie. Dwie sesje mieszane odbyła *Komisja liturgiczna* z *Komisją dla studiów i seminariów* wraz z *Komisją dla spraw misji*.

VII. Komisja dla studiów i seminariów

1. Powołanie i jego formacja;
2. Posłuszeństwo urzędowi nauczycielskiemu;
3. Uniwersytety katalickie;
4. Szkoły katolickie;
5. Wychowanie w seminariach duchownych (co należy zachować, a co trzeba zrewidować pod kątem współczesności).

VIII. Komisja dla spraw Kościoła Wschodniego

1. Sakramenty święte;
2. Obrzędy;
3. Przykazania;
4. Patriarchaty;

5. Stosunki z ludźmi wschodu nie katolikami;
6. Używanie języków żywych;
7. Władza biskupów;
8. Katechizm;
9. Obchodzenie święta Wielkiejnocy;
10. Brewiarz;
11. Jedność Kościoła.

IX. Komisja dla spraw misji

(Komisja niniejsza składała się z 6 podkomisji)

1. Życie misji i reforma kodeksu;
2. Karność kleru (sposób życia, apostołat, odpowiedzialność);
3. Misjonarze;
4. Liturgia;
5. Studia w seminariach;
6. Współpraca misyjna;

X. Komisja dla apostołatu świeckich

(Komisja ta posiadała 3 podkomisje)

1. Schemat składający się z 3 części zawarty w 4 zeszytach:
 - a. Pojęcia ogólne;
 - b. Działalność religijna;
 - c. Akcja miłosierdzia;
 - d. Działalność społeczna.

I. Sekretariat dla środków rozpowszechniania myśli

1. Schemat w 6 zeszytach, omawiający kwestię pod trzema aspektami: a. Nauka: opinia publiczna, prawa i obowiązki Kościoła i chrześcijan w tej materii; b. Duszpasterstwo: środki techniczne rozpowszechnianie myśli w służbie wychowania chrześcijańskiego: organy odpowiedzialne i ich uprawnienia; c. Praktyka: osobliwości właściwe różnym środkom rozpowszechniania myśli: prasa, teatr, kino, radio, telewizja.

II. Sekretariat dla chrześcijan odłączonych

1. Ekumenizm katolicki;
2. Modlitwa o jedność Kościoła;

3. Słowo Boże „narzędziem wychowania ludu chrześcijańskiego, aby rozwijała się w nim potrzeba jedności i aby ona ziściła się w konsekwencji”.

4. Wolność religijna.

W miesiącach październiku i listopadzie 1960 roku Sekretariat zorganizował 6 sekcji: teologiczną, prawną, historyczną, zjednoczeniową i duszpasterską oraz jedną podkomisję specjalną dla łączności z ludźmi wschodu niekatolikami.

Według ostatnich doniesień, liczba schematów, jakie zostaną przedłożone Ojcom Soboru w czasie drugiej sesji, zmniejszyła się do siedemnastu. Są to następujące schematy:

1. Objawienie; 2. Kościół; 3. Dziewica Maryja;
4. Biskupi i zarząd diecezjami; 5. Ekumenizm;
6. Duchowieństwo; 7. Zakony; 8. Apostolat świeckich;
9. Kościoły wschodnie; 10. Liturgia; 11. Wierni;
12. Sakrament małżeństwa; 13. Formowanie seminarzystów;
14. Studia, szkoły, uniwersytety katolickie;
15. Misje; 16. Środki porozumiewania społecznego;
17. Zasady działalności Kościoła dla dobra społeczeństwa.

Ks. Stefan Sołtyśzewski